

VALSTYBINĖS DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJOS UŽSAKYMU ATLIKO KOMPANIJA „SPINTER TYRIMAI“

LIETUVOS GYVENTOJŲ TYRIMAS APIE ASMENS DUOMENŲ APSAUGĄ

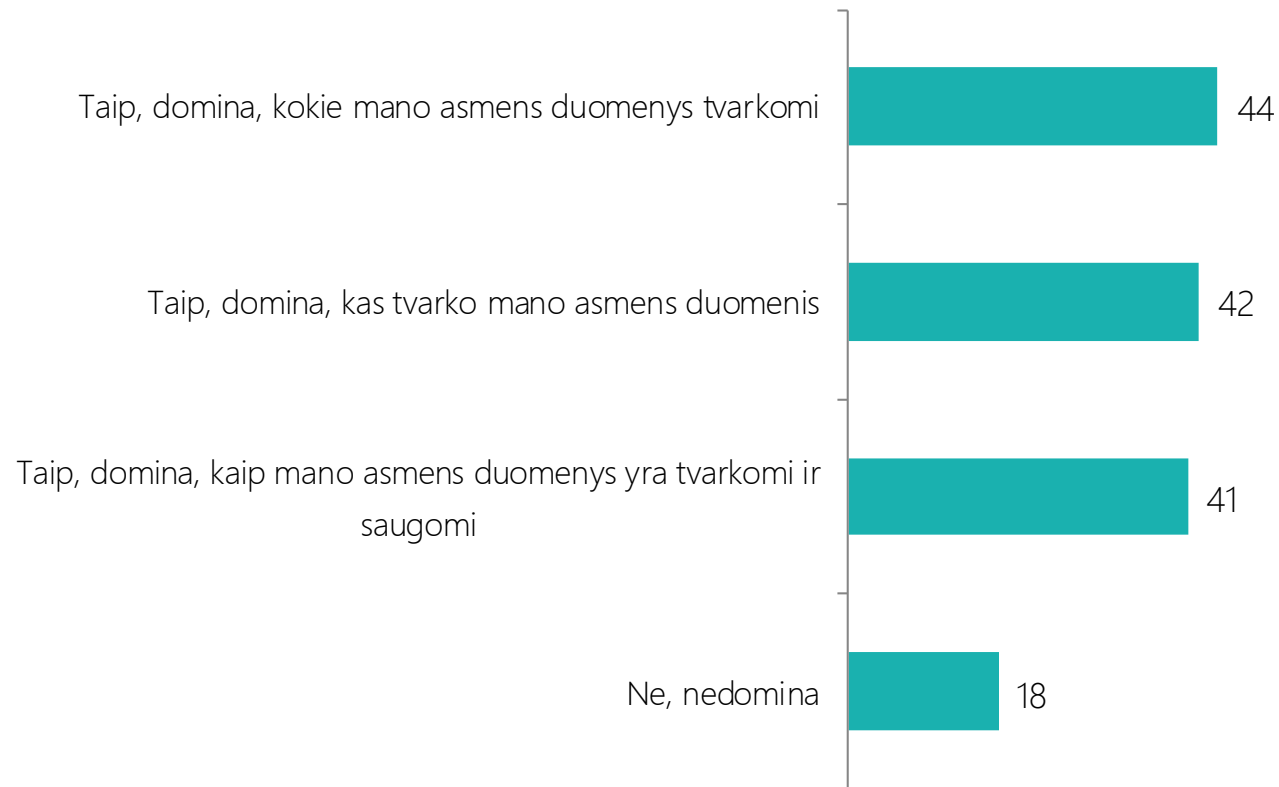
2018 m. gruodžio mėn. duomenys

TYRIMO METODIKA

- LAIKAS. 2018 11 19 – 11 30
- TIKSLAS: Išsiaiškinti ką Lietuvos gyventojai žino apie asmeninių duomenų apsaugą, kaip vertina Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją.
- TIKSLINĖ GRUPĖ. Šalies gyventojai nuo 18 iki 75 metų amžiaus.
- APKLAUSOS METODAS. Apklausa – standartizuotas betarpiškas interviu, naudojant standartizuotą su Užsakovu suderintą klausimyną. Standartizuotą interviu atlieka profesionalus apklausėjas. Jis veda pokalbį su respondentu pagal parengtus klausimus, atsakymus fiksuodamas klausimyne.
- LOKACIJA. Visa šalies teritorija. Iš viso 65 atrankiniai taškai, išdėstyti taip, kad reprezentuotų visus šalies regionus.
- IMTIS. Tyrimo metu buvo apklausta 1007 respondentai.
- ATRANKA. Tyrime naudotas daugiapakopės stratifikuotos tikimybinės atrankos metodas. Šis atrankos metodas užtikrina duomenų reprezentatyvumą, t. y. kiekvienas šalies namų ūkis turi vienodas galimybes būti apklaustu ir atrankinė visuma pagal tikslinius kriterijus atitinka generalinę visumą. Tyrimo rezultatai reprezentuoja šalies gyventojų nuo 15 metų nuomones ir vertinimus.
- DUOMENŲ ANALIZĖ. Analizė atlikta SPSS/PC programine įranga. Ataskaitoje pateikiami bendrieji atsakymų pasiskirstymai (procentai), ir pasiskirstymai pagal socialines-demografines charakteristikas (Žr. Priedus).

DOMĖJIMASIS KAIP YRA TVARKOMI ASMENS DUOMENYS (PROC.)

Ar Jus domina, kokie Jūsų duomenys yra tvarkomi, kas juos tvarko, kaip jie tvarkomi ir saugomi?

36–55 metų respondentus, aukštąjį išsilavinimą įgijusius, didžiausias pajamas gaunančius (daugiau kaip 500 Eur) dažniau domina informacija, kokie asmens duomenys yra tvarkomi.

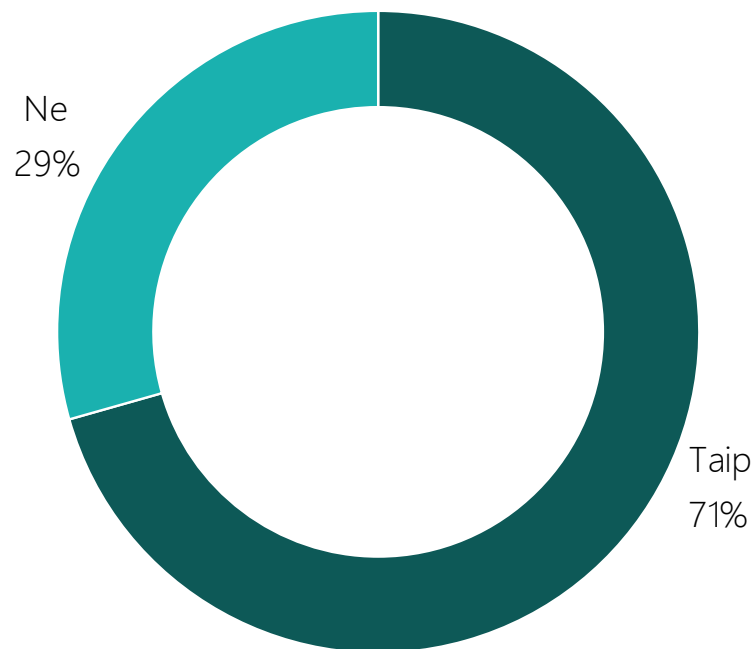
Jaunesnio amžiaus (26–35 m.) apklausos dalyvių dažniau domina informacija, kas tvarko jų asmens duomenis.

Didžiausias pajamas gaunančius (daugiau kaip 500 Eur) dažniau domina informacija, kaip jų asmens duomenys yra tvarkomi ir saugomi.

*Galimi keli atsakymai, suma viršija 100%

BENDROJO DUOMENŲ APSAUGOS REGLAMENTO ŽINOMUMAS (PROC.)

Ar teko girdėti apie 2018 m. gegužės 25 d. visoje Europoje ir Lietuvoje pradėtą taikyti naują asmens duomenų apsaugos teisės aktą – Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą?

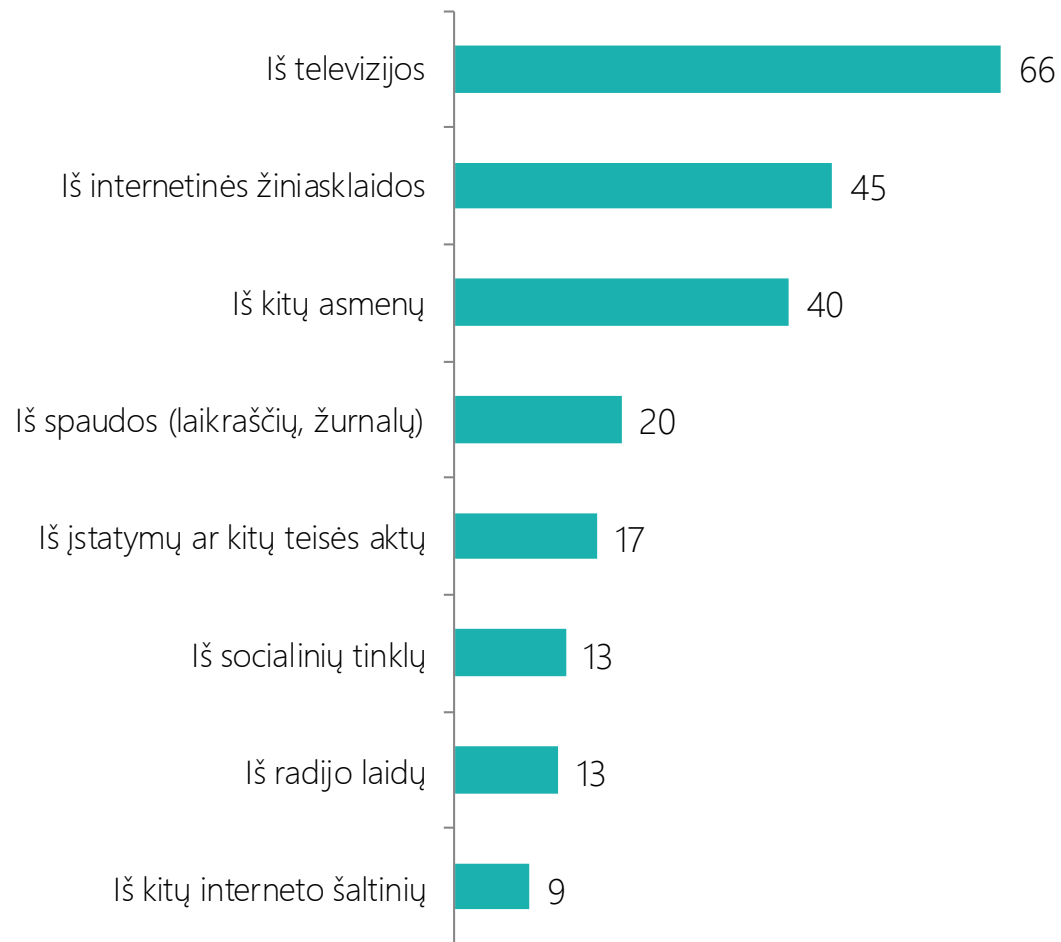

Apie naują asmens duomenų apsaugos teisės aktą dažniau yra girdėję 26–45 metų asmenys, aukštąjį išsilavinimą įgiję, didžiausias pajamas gaunantys (daugiau kaip 500 Eur) respondentai.

Apie Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą dažniau nėra girdėję vyresnio amžiaus (56 m. ir daugiau) respondentai.

ŠALTINIAI IŠ KURIŲ DAUGIAUSIAI SUŽINOMA APIE ASMENS DUOMENŲ APSAUGĄ (PROC.)

Iš kokių šaltinių daugiausia sužinote apie asmens duomenų apsaugą?

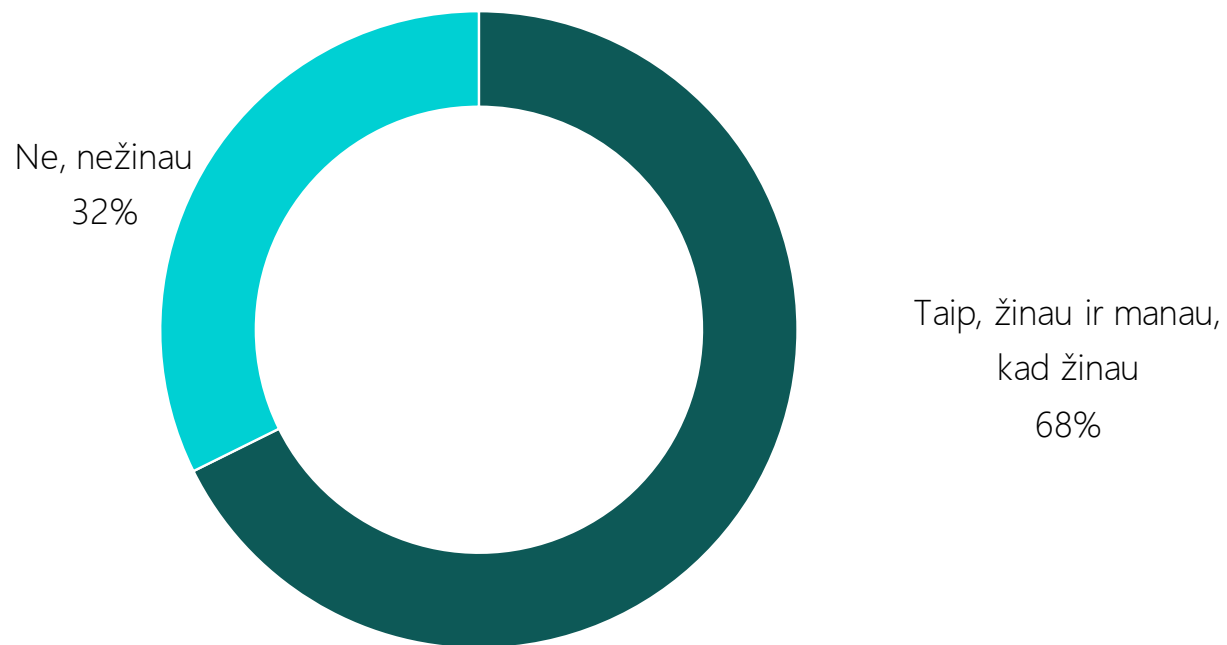
Televiziją dažniau paminėjo vyresnio amžiaus (46 m. ir vyresni), vidurinį išsilavinimą įgiję, mažesnes pajamas gaunantys (300 Eur ir mažiau), kaimo vietovių gyventojai.

Internetinę žiniasklaidą dažniau paminėjo 26-55 metų asmenys, didesnes pajamas gaunantys (daugiau nei 300 Eur) respondentai.

*Galimi keli atsakymai, suma viršija 100%

SUTEIKTŲ TEISIŲ IR NUSTATYTŲ PAREIGŲ, ASMENS DUOMENŲ APSAUGOS SRITYJE, ŽINOMUMAS (PROC.)

Ar Jūs žinote apie įstatymų Jums suteiktas teises ir nustatytas pareigas asmens duomenų apsaugos srityje?

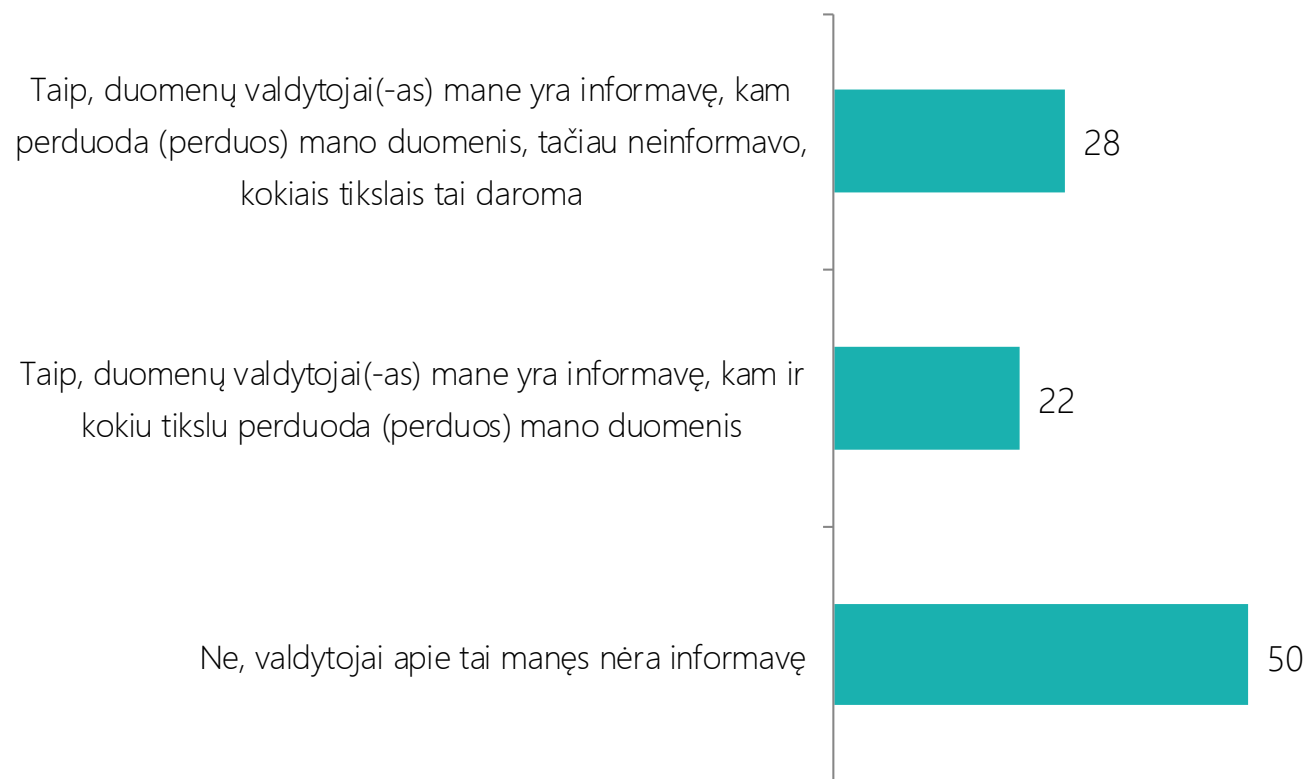

Apie suteiktas teises ir nustatytas pareigas dažniau žino 36–55 metų amžiaus respondentai.

Apie tai dažniau nežino 18–25 metų bei 56 m. ir vyresni respondentai.

INFORMAVIMAS APIE TURIMŲ DUOMENŲ PERDAVIMĄ KITIEMS ASMENIMS (PROC.)

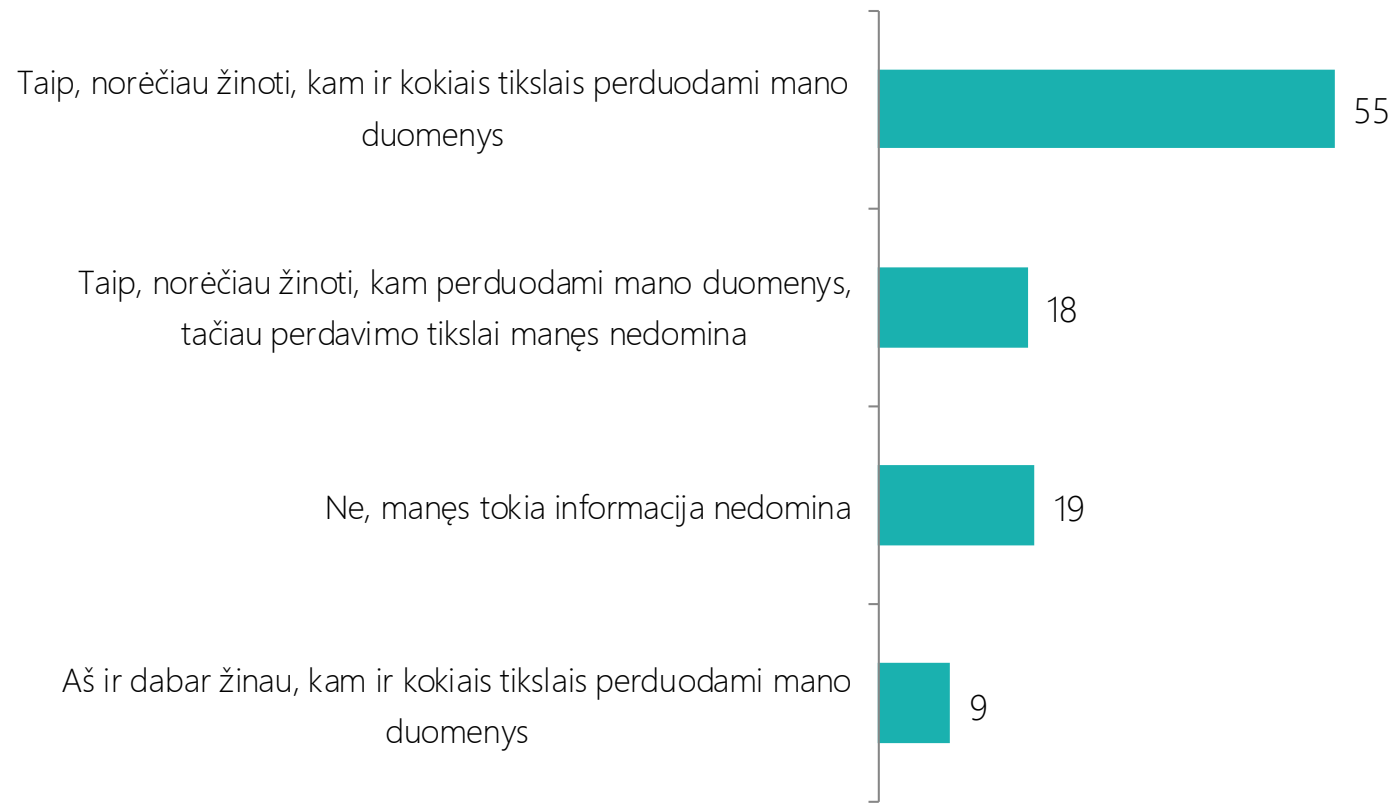
Ar duomenų valdytojai (dauguma duomenų valdytojų), tvarkydami Jūsų asmens duomenis, yra Jus informavę, kad apie Jus turimus duomenis perduoda kitiems asmenims?

Vyresnio amžiaus (56 m. ir vyresni), mažiausias pajamas gaunantys (iki 200 Eur) respondantai dažniau teigė, kad duomenų valdytojai nėra jų informavę apie duomenų perdavimą kitiems asmenimis.

ŽINOJIMAS, KAM IR KOKIAIS TIKSLAIS PERDUODAMI ASMENS DUOMENYS (PROC.)

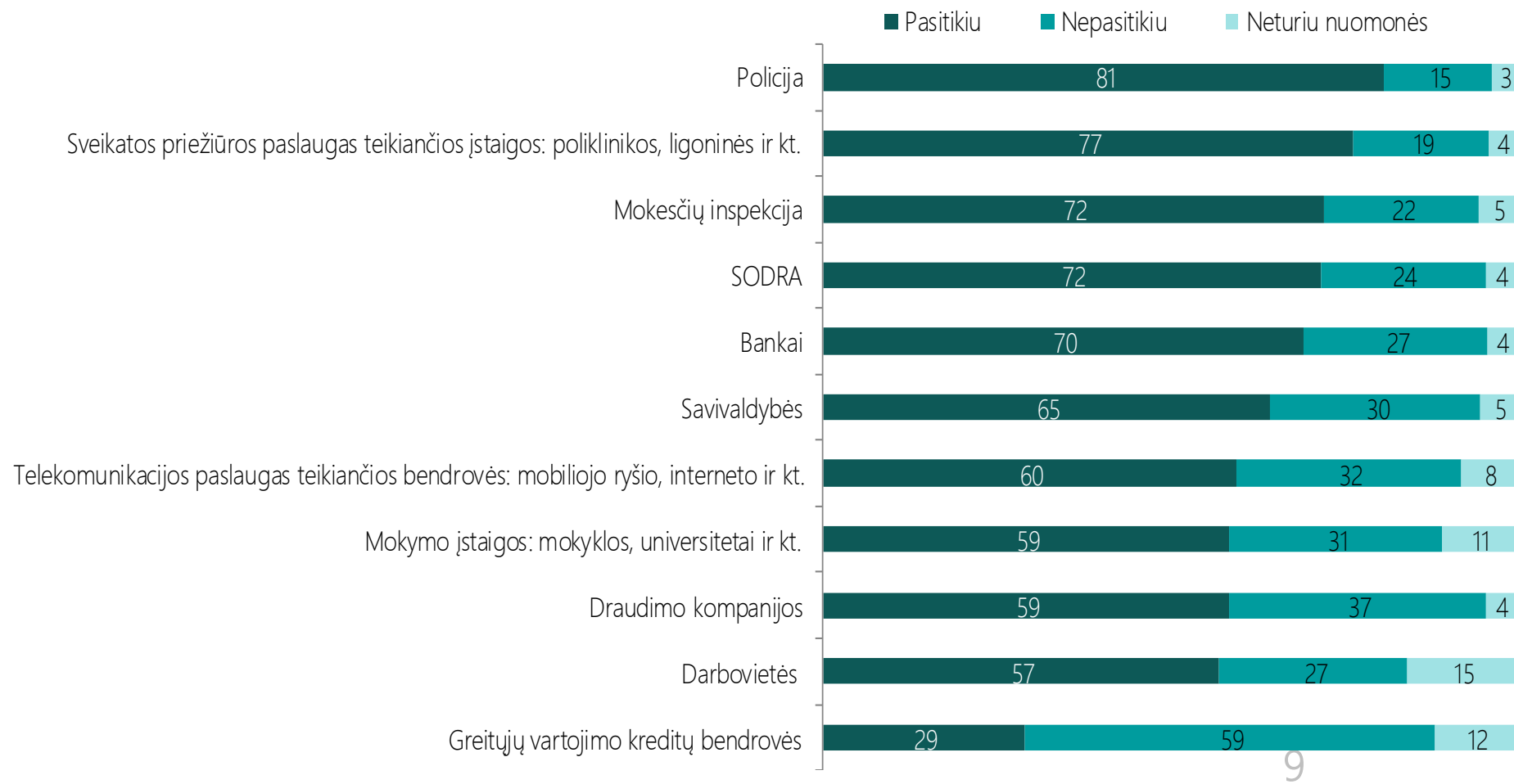
Ar norėtumėte žinoti, kam ir kokiais tikslais Jūsų asmens duomenys perduodami?

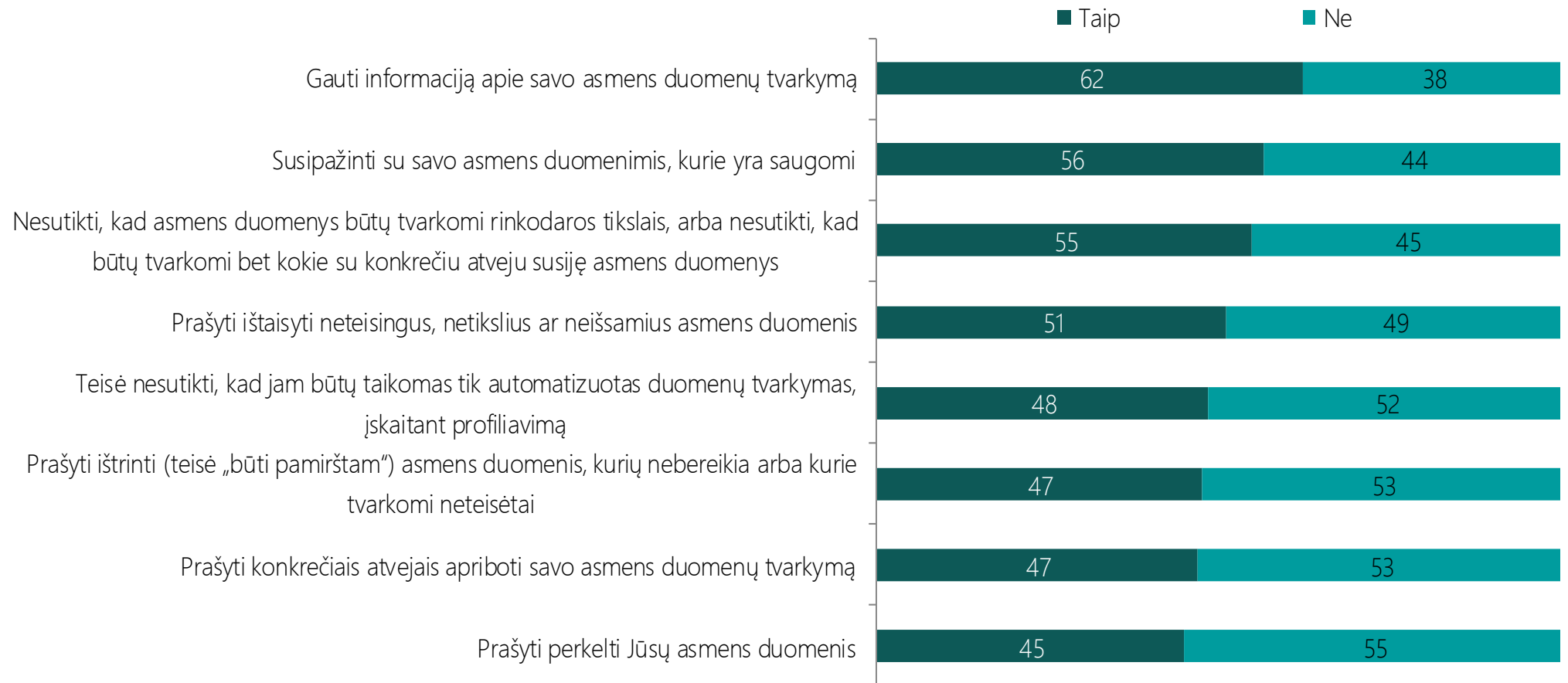
PASITIKĖJIMAS ORGANIZACIJOMIS, TVARKANČIOMIS ASMENS DUOMENIS (PROC.)

Toliau Jums išvardysime keletą institucijų, kurios paprastai yra duomenų valdytojai, o Jūs pasakykite, kiek pasitikite kiekviena iš jų, t. y. manote, kad Jūsų asmens duomenys ten yra tvarkomi tinkamai.

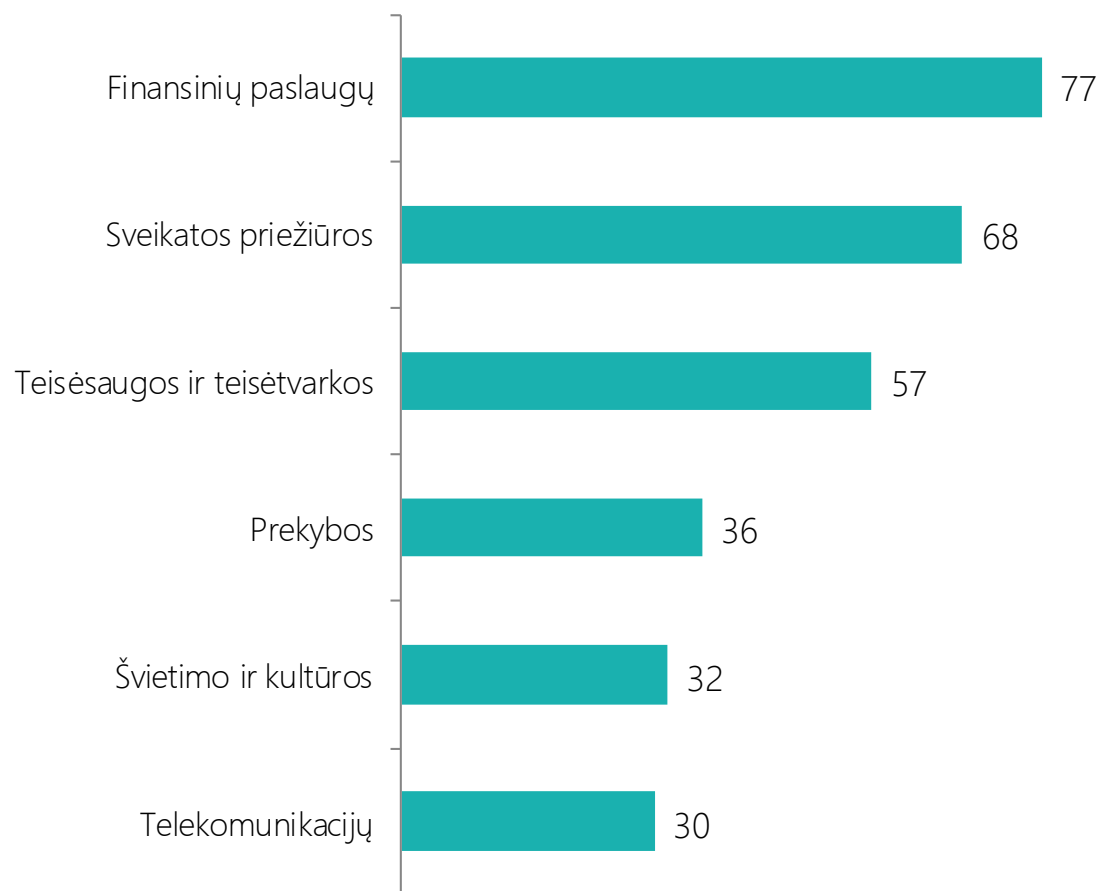
TEISĖS AKTŲ SUTEIKTOS TEISĖS ASMENS DUOMENŲ APSAUGOS SRITYJE (PROC.)

Ar žinote apie teisės aktų Jums suteiktas teises asmens duomenų apsaugos srityje?

GRIEŽČIAUSIA DUOMENŲ APSAUGA (PROC.)

Kokia veikla užsiimančiose įstaigose ar įmonėse duomenų apsauga, Jūsų nuomone, turėtų būti griežčiausia (kokios Jums atrodo svarbiausios duomenų apsaugos sritys Lietuvoje)?

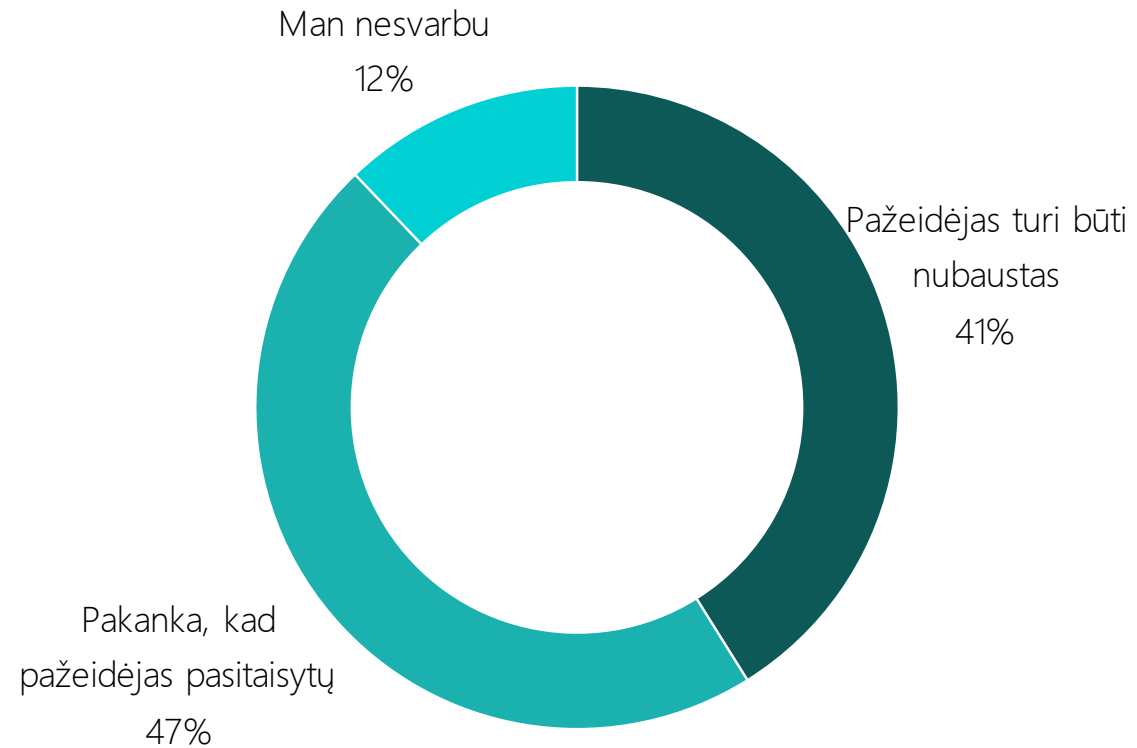
Sveikatos priežiūros įstaigas / įmones dažniau paminėjo vidutinio amžiaus (36–45 m.), mažesnes pajamas gaunantys (iki 200 Eur) respondentai.

Teisėsaugos ir teisėtvarkos įstaigas dažniau įvardijo jaunimas (18–25 m.), mažesnes pajamas gaunantys (iki 200 Eur) asmenys.

Prekybos įmonės dažniau nurodė jaunesnio amžiaus (26–35 m.), didesnes pajamas gaunantys (daugiau kaip 500 Eur) Lietuvos gyventojai.

PAŽEIDĖJŲ BAUDIMAS (PROC.)

Ar Jums svarbu, kad pažeidėjas būtų nubaustas ir pasitaisytų ar tik pasitaisytų?

KREIPIMASIS Į INSTITUCIJAS, SUSIDŪRUS SU PROBLEMOMIS DĖL NETINKAMO ASMENS DUOMENŲ TVARKYMO (PROC.)

Jeigu tektų susidurti su problemomis dėl netinkamo asmens duomenų tvarkymo, aš žinau, kad galiu dėl to kreiptis į:

Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją dažniau paminėjo vyresnio amžiaus (46–55 m.), didesnes pajamas gaunantys (daugiau kaip 500 Eur) respondentai.

Policiją dažniau paminėjo neįgiję vidurinio išsilavinimo asmenys.

Įmonę, paslaugos, prekių teikėją dažniau paminėjo aukštąjį išsilavinimą įgiję respondentai.

VIENA IŠ ASMENS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS INSTITUCIJŲ LIETUVOJE (PROC.)

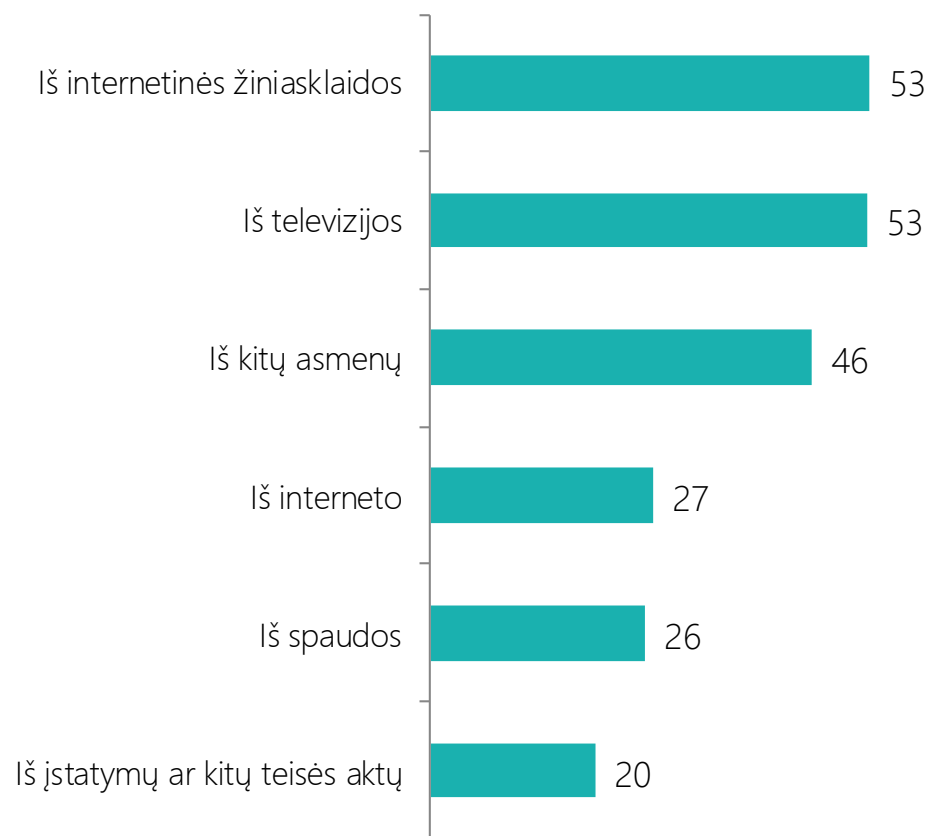
Ar žinote, kad Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija yra asmens duomenų apsaugos priežiūros institucija Lietuvoje?

Jaunimas (18–25 m.) bei vidutinio amžiaus (36–45 m.) asmenys, aukštąjį išsilavinimą įgiję, didesnes pajamas gaunantys (daugiau kaip 500 Eur) respondentai dažniau žino, kad Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija yra asmens duomenų apsaugos priežiūros institucija Lietuvoje.

ŠALTINIAI IŠ KURIŲ SUŽINOMA APIE VALSTYBINĖS DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJOS VEIKLĄ (PROC.)

Iš kokių šaltinių sužinojote apie Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos veiklą?

Internetinę žiniasklaidą dažniau nurodė jaunesnio amžiaus (26–35 m.), kaimo vietovių gyventojai.

Televiziją dažniau įvardijo vyresnio amžiaus (56 m. ir daugiau), kaimo vietovių gyventojai.

Iš kitų asmenų apie Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos veiklą dažniau sužino 36–55 metų asmenys, vidurinį išsilavinimą įgiję, didmiesčiuose gyvenantys respondentai.

APIBENDRINIMAS

2018 m. pabaigoje Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos iniciatyva buvo atliktas reprezentatyvus Lietuvos gyventojų tyrimas, siekiant išsiaiškinti, ką Lietuvos gyventojai žino apie asmens duomenų apsaugą ir asmens duomenų apsaugos priežiūros institucijas. Tyrimo duomenimis, žinančiųjų apie asmens duomenų apsaugą skaičius padvigubėjo, daugiau kaip du trečdaliai apklaustųjų žino apie Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą, dėl netinkamo asmens duomenų tvarkymo daugiausia žmonių kreiptųsi į Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją, taip pat manoma, kad patikimiausiai asmens duomenis tvarko policija, o griežčiausia asmens duomenų apsauga turėtų būti finansų paslaugas teikiančiose bendrovėse.

2018 m. didelio visuomenės dėmesio sulaukė asmens duomenų apsaugos reforma ir Bendrojo duomenų apsaugos reglamento taikymo pradžia visose Europos Sąjungos valstybėse narėse gegužės 25 d. Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija šiuo pokyčių laikotarpiu stebėjo didelį visuomenės ir organizacijų susidomėjimą asmens duomenų apsaugos teisinės sistemos naujovėmis. Atsižvelgiant į temos aktualumą, atliekant gyventojų tyrimą apie asmens duomenų apsaugą respondentams buvo užduotas klausimas „Ar teko girdėti apie 2018 m. gegužės 25 d. visoje Europoje ir Lietuvoje pradėtą taikyti naują asmens duomenų apsaugos teisės aktą – Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą?“. Teigiamai į šį klausimą atsakė 71 proc. Lietuvos gyventojų. Apie naują asmens duomenų apsaugos teisės aktą dažniau yra girdėję 26–45 metų asmenys, aukštąjį išsilavinimą įgiję, didžiausias pajamas gaunantys (daugiau kaip 500 Eur) respondentai.

Reprezentatyvaus Lietuvos gyventojų tyrimo duomenys atskleidė, kad pusės apklaustųjų teigimu, nors naujos taisyklės įpareigoja, tačiau duomenų valdytojai, t. y. įmonės, įstaigos ir fiziniai asmenys, tvarkantys asmens duomenis su profesija susijusiais tikslais, nėra informavę jų apie turimus duomenis ir jų perdavimą kitiems asmenims. 28 proc. teigė, kad duomenų valdytojai yra informavę, kam perduoda duomenis, tačiau neinformavo, kokiais tikslais tai daroma. 22 proc. teigė, kad duomenų valdytojai informavo, kam ir koku tikslu perduoda duomenis.

Į klausimą „Ar Jūs žinote apie įstatymų Jums suteiktas teises ir nustatytas pareigas asmens duomenų apsaugos srityje?“ atsakė žinantys ir manantys, kad žino 68 procentai respondentų. 2016 m. šis rodiklis siekė 35 proc., tad palyginti 2016-ųjų ir 2018-ųjų tyrimo duomenis, kone dvigubai padaugėjo žinančiųjų apie savo teises ir pareigas asmens duomenų apsaugos srityje. Apie suteiktas teises ir nustatytas pareigas daugiau žino 36–55 metų Lietuvos gyventojai.

APIBENDRINIMAS

Atlikto tyrimo duomenimis, Lietuvos gyventojai, kaip duomenų valdytoju, užtikrinančiu, kad duomenys yra tvarkomi tinkamai, labiausiai pasitiki policija (81 proc.). Nemažai respondentų pasitiki sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiomis įmonėmis ir įstaigomis (77 proc.), Valstybine mokesčių inspekcija bei SODRA (po 72 proc.). Daugiausia apklaustųjų nepasitiki greitųjų vartojimo kreditų bendrovėmis – 59 proc.

Kaip ir ankstesniais metais, daugiausia Lietuvos gyventojų mano, kad griežčiausia asmens duomenų apsauga turėtų būti finansines paslaugas teikiančiose bendrovėse. 2018 m. taip manė trys ketvirtadaliai (77 proc.) respondentų, 2014 m. – 78 proc., 2010 m. – 77 proc. Taip pat 2018-aisiais 68 proc. manė, kad griežčiausiai turėtų būti reguliuojamos sveikatos priežiūros įmonės ir įstaigos, 57 proc. įvardijo teisėsaugos ir teisėtvarkos institucijas, kiek daugiau kaip trečdalis (36 proc.) įvardijo prekybos įmones, 32 proc. – švietimo ir kultūros įstaigas bei įmones, o 30 proc. – telekomunikacijų bendroves.

Neseniai pradėtos taikyti naujose asmens duomenų tvarkymo taisyklėse numatyta įvairių sankcijų dėl netinkamo asmens duomenų tvarkymo. Ypač didelį ažiotažą sukėlė žymiai padidėjusios baudos už asmens duomenų tvarkymo pažeidimus, kurios, kaip numato Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas, kiekvienu konkrečiu atveju turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. Bauda gali siekti iki 2–4 proc. ankstesnių finansinių metų bendros metinės pasaulinės apyvartos, arba iki 10 000 000–20 000 000 Eur. Atliekant tyrimą Lietuvos gyventojų teirautasi jų nuomonės dėl nuobaudų asmens duomenų tvarkymo pažeidėjams. Beveik pusės (47 proc.) respondentų nuomone, pakanka, kad pažeidėjas pasitaisytu, 41 proc. laikosi nuomonės, kad pažeidėjas turėtų būti nubaustas, 12 proc. respondentų pažeidėjų likimas nesvarbus.

Be kita ko, tyrimo metu buvo klausama Lietuvos gyventojų nuomonės apie informacijos šaltinius, iš kurių jie gavo informacijos apie asmens duomenų apsaugą. 2018-aisiais populiariausiu šaltiniu įvardyta televizija. Taip mano 66 proc. respondentų. Pasak 45 proc. apklaustųjų tai – internetinė žiniasklaida, o 40 proc. respondentų apie asmens duomenų apsaugą sužinojo iš kitų asmenų. Televiziją dažniau paminėjo vyresnio amžiaus (46 m. ir vyresni), vidurinį išsilavinimą įgiję, mažesnes pajamas gaunantys (300 Eur ir mažiau), kaimo vietovių gyventojai. Internetinę žiniasklaidą dažniau paminėjo 26–55 metų asmenys, didesnes pajamas gaunantys (daugiau kaip 300 Eur) respondentai.